

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК
БЕЛАРУСІ
АДДЗЯЛЕННЕ ГУМАНІТАРНЫХ НАВУК І
МАСТАЦТВАЎ
ІНСТЫТУТ ГІСТОРЫІ НАН БЕЛАРУСІ
АШМЯНСКІ РАЁННЫ ВЫКАНАЎЧЫ КАМІТЭТ

ПРАГРАМА
X НАВУКОВА-ПРАКТЫЧНАЙ КАНФЕРЭНЦЫІ
«ГАЛЬШАНСКІЯ ЧЫТАННІ»

АШМЯНШЧЫНА – ГІСТОРЫЯ НАСЕЛЕННЫХ ПУНКТАЎ»

Ашмяны, 22 красавіка 2022 г.

***Запрашаем наведаль археалагічную навукова-музейную экспазіцыю
Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі
г. Мінск, вул. Акадэмічная, 1. Тэл. +375 17 378 90 93***

***Запрашаем наведаль Ашмянскі краязнаўчы музей імя Ф.К. Багушэвіча
г. Ашмяны, вул. Савецкая, 128. Тэл. +375 15 937 67 52***

АРГКАМІТЭТ КАНФЕРЭНЦЫ

Каваленя Аляксандр Аляксандравіч – акадэмік-сакратар Аддзялення гуманітарных навук і мастацтваў НАН Беларусі, акадэмік, доктар гістарычных навук, прафесар;

Гершгорын Уладзіслаў Уладзіміравіч – старшыня Ашмянскага раённага выканаўчага камітэта;

Лакіза Вадзім Леанідавіч – дырэктар Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;

Юрэцкі Станіслаў Сцяпанавіч – намеснік дырэктара па навуковай рабоце Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук;

Станкевіч Наталля Іосіфаўна – намеснік старшыні Ашмянскага раённага выканаўчага камітэта;

Трубчык Павел Анатольевіч – вучоны сакратар Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;

Шыдлоўская Вольга Леанідаўна – начальнік аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Ашмянскага раённага выканаўчага камітэта;

Аляхновіч Рагнеда Анатольеўна – навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі;

Голубеў Валянцін Фёдаравіч – загадчык цэнтра гісторыі Беларусі IX – XVIII стагоддзяў і спецыяльных гістарычных навук Інстытута гісторыі НАН Беларусі, доктар гістарычных навук, прафесар;

Доўнар Аляксандр Барысавіч – загадчык аддзела спецыяльных гістарычных даследаванняў Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук;

Шэўко Фёдар Аляксеевіч – намеснік дырэктара па агульных пытаннях Інстытута гісторыі НАН Беларусі.

Рэгламент працы:

даклад на пленарным пасяджэнні 20 хв.,

даклад на секцыі 15 хв.,

пытанні 5 хв.

Парадак працы канферэнцыі

- 9.30-10.00 **Рэгістрацыя ўдзельнікаў канферэнцыі**
(Ашмянская дзіцячая школа мастацтваў,
вул. Савецкая, 19)
Азнаёмленне з выставамі:
- выстава літаратуры «Зямлі Ашмянскай родныя вытокі»;
 - выстава «Скарбы зямлі Ашмянскай»;
 - выстава дзіцячай творчасці «Ашмяны і ваколіцы».
- 10.00-10.20 **Адкрыццё канферэнцыі** (Ашмянская дзіцячая школа мастацтваў, актавая зала)
- 10.20-12.30 **Пленарнае пасяджэнне**
- 12.30-13.30 **Абед**
- 13.30-17.00 **Праца па секцыях:**
секцыя № 1 (Ашмянская дзіцячая школа мастацтваў, вул. Савецкая, 19, актавая зала)
секцыя № 2 (Сярэдняя школа № 1 г. Ашмяны імя М. М. Гружэўскага, вул. Міцкевіча, 140)
- 17.00-17.20 **Падвядзенне вынікаў. Закрыццё канферэнцыі.**
(Ашмянская дзіцячая школа мастацтваў,
вул. Савецкая, 19, актавая зала)
- 17.20-18.00 **Культурная праграма.**
Наведванне Ашмянскага краязнаўчага музея імя Ф.К. Багушэвіча, Ашмянскай сінагогі
- 18.00 **Вячэра**
- 19.00 **Ад'езд удзельнікаў канферэнцыі**

АДКРЫЦЦЁ КАНФЕРЭНЦЫІ
(*Ашмянская дзіцячая школа мастацтваў,*
вул. Савецкая, 19)

Мадэратар пасяджэння
загадчык цэнтра гісторыі Беларусі IX – XVIII стагоддзяў і
спецыяльных гістарычных навук Інстытута гісторыі НАН Беларусі,
доктар гістарычных навук, прафесар
Голубеў Валянцін Фёдаравіч

ПЛЕНАРНАЕ ПАСЯДЖЭННЕ

Прывітальнае слова старшыні Ашмянскага раённага
выканаўчага камітэта ***Уладзіслава Уладзіміравіча Гершгорына.***

Прывітальнае слова дырэктара Інстытута гісторыі НАН
Беларусі, кандыдата гістарычных навук, дацэнта ***Вадзіма***
Леанідавіча Лакізы.

Прэзентацыя калектыўнага навуковага выдання Інстытута
гісторыі НАН Беларусі *«Інстытут беларускай культуры: 1922–*
1928 гг.», прысвечанага 100-годдзю беларускай акадэмічнай
навукі.

Даклады:

1. Кенько Павел Михайлович, *научный сотрудник*
Института истории НАН Беларуси (Минск).

Тэма даклада: «Результаты археологических раскопок в
Гольшанах 2020–2021 гг.»

2. Дзярновіч Алег Іванавіч, *вядучы навуковы супрацоўнік*
Института истории НАН Беларуси, кандидат исторических
наук, доцент (Минск).

Тэма даклада: «Племянныя і тэрытарыяльныя структуры на
тэрыторыі гістарычнай Ашмяншчыны ў XIII ст.: праблема
Нальшан».

3. Кузьмин Андрей Валентинович, старший научный сотрудник Школы актуальных гуманитарных исследований Института общественных наук Российской академии народного хозяйства и государственной службы при Президенте РФ, доцент Государственного академического университета гуманитарных наук, кандидат исторических наук (Москва, Россия).

Тема: «Социальная мобильность князей Гольшанских во второй половине XIV – середине XV в.»

4. Даўгач Таццяна Валянцінаўна, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук (Мінск).

Тэма даклада: «Штодзённасць Ашмяншчыны ў канцы XVIII – пачатку XX ст. (па матэрыялах крыніц па гісторыі горадабудаўніцтва)».

5. Шаладонаў Ігар Міхайлавіч, вядучы навуковы супрацоўнік Інстытута літаратуразнаўства імя Янкі Купалы Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі, кандыдат філалагічных навук (Мінск).

Тэма даклада: «Дыялектыка будзённага і вечнага ў аповесці Вінцука Адважнага «Хлопец».

6. Жасткова Алена Іванаўна, дырэктар Ашмянскага краязнаўчага музея імя Ф. К. Багушэвіча (Ашмяны).

Тэма даклада: «Эвалюцыя экспазіцыі Ашмянскага краязнаўчага музея імя Ф. К. Багушэвіча».

7. Корзун Яніна Іванаўна, загадчык музея Гальшанскай сярэдняй школы (Гальшаны); **Лаўрыновіч Вераніка, Мацкевіч Дзіяна**, вучаніцы IX класа Гальшанскай сярэдняй школы (Гальшаны).

Тэма даклада: «З мінулым у будучыню мы ідзем...» (Падарожжа па цікавых мясцінах Гальшан)».

СЕКЦЫЯ 1

Населеныя пункты Ашмяншчыны ў Сярэднявеччы і пачатку Новага часу

(Ашмянская дзіцячая школа мастацтваў,
вул. Савецкая, 19, актавая зала)

Мадэратар секцыі

загадчык аддзела спецыяльных гістарычных даследаванняў Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук

Доўнар Аляксандр Барысавіч

1. Еловичева Ядвига Казимировна, *профессор Белорусского государственного университета, доктор географических наук, профессор (Минск).*

Тэма доклада: «Населенные пункты Ошмянского края как памятные местонахождения разрезов при геологических исследованиях гляциоплейстоцена».

2. Дернович Сергей Дмитриевич, *научный сотрудник Института истории НАН Беларуси (Минск); Кенько Павел Михайлович*, *научный сотрудник Института истории НАН Беларуси (Минск).*

Тэма даклада: «Детали костюма населения Верхнего Понёманья и их средневековые параллели (на примере материалов археологических раскопок на территории Ошмянского района)».

3. Калбека Любоў Рыгораўна, *старшы навуковы супрацоўнік Нацыянальнага Полацкага гісторыка-культурнага музея-запаведніка (Полацк); Кенька Павел Міхайлавіч*, *навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі (Мінск).*

Тэма даклада: «Свінцовыя пломбы з Гальшан (па матэрыялах археалагічных даследаванняў)».

4. Доўнар Аляксандр Барысавіч, загадчык аддзела спецыяльных гістарычных даследаванняў Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук (Мінск).

Тэма даклада: «Населеныя пункты Ашмянскага павета: тэндэнцыя развіцця ў часы Вялікага Княства Літоўскага».

5. Пруднікаў Аляксандр Аляксандравіч, магістр гісторыі (Мінск).

Тэма даклада: «Маёнткі Багуслава Радзівіла ў Ашмянскім павеце».

6. Кунаш Аляксандр Алегавіч, навуковы супрацоўнік Цэнтральнага навуковага архіва НАН Беларусі; **Кенька Павел Міхайлавіч**, навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі (Мінск).

Тэма даклада: «Рэчы асабістай набожнасці асоб рымска-каталіцкага веравызнання XVII – пачатку XX ст. з археалагічнага комплексу Гальшаны».

7. Дзярновіч Алег Іванавіч, вядучы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (Мінск); **Ластоўскі Аляксей Лявонавіч**, навуковы супрацоўнік Упсальскага ўніверсітэта, кандыдат сацыялагічных навук (Упсала, Швецыя).

Тэма даклада: «Касцёл Адвездзін Найсвяцейшай Дзевы Марыі ў Вішнева Ашмянскага павета: праблемы дакументальнай і архітэктурна-мастацкай гісторыі».

8. Любая Алёна Аляксандраўна, старшы архівіст Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (Мінск).

Тэма даклада: «Рэвізія татарскіх маёнткаў 1559 г. і кнігі Ашмянскага земскага суда XVI ст.: як незахаваўшыся крыніцы дапамагаюць вывучаць адна другую».

9. **Казанцэў Яўген Яўгенавіч**, *малодшы навуковы супрацоўнік Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі (Мінск).*

Тэма даклада: «Крыніцы па гісторыі млынарства ў Ашмянскім павеце XVIII ст.»

10. **Шулаеў Андрэй Леанідавіч**, *аспірант Рэспубліканскага інстытута вышэйшай школы (Мінск).*

Тэма даклада: «Вексілагічная спадчына Ашмяншчыны».

11. **Сосна Уладзімір Аркадзевіч**, *дацэнт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (Мінск).*

Тэма даклада: «Канфесійныя канфлікты на Віленшчыне і творчасць Францішка Багушэвіча».

12. **Баранова Ала Савічна**, *дацэнт Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта, кандыдат педагагічных навук, дацэнт (Мінск).*

Тэма даклада: «Вільня XIX стагоддзя ў публіцыстыцы Ф. Багушэвіча».

13. **Гецэвіч Юрась Станіслававіч**, *загадчык лабараторыі распазнавання і сінтэзу маўлення, кандыдат тэхнічных навук; Пратасеня Эвеліна Уладзіміраўна*, *малодшы навуковы супрацоўнік; Зяноўка Яўгенія Сяргееўна*, *малодшы навуковы супрацоўнік; Бакуновіч Андрэй Аляксеевіч*, *малодшы навуковы супрацоўнік; Унучак Андрэй Уладзіміравіч*, *старшы навуковы супрацоўнік, кандыдат гістарычных навук; Анофранка Наталля Васільеўна*, *старшы навуковы супрацоўнік, кандыдат гістарычных навук, дацэнт; Драгун Анастасія Яўгеньеўна*, *стажор малодшага навуковага супрацоўніка; Яраш Анастасія Андрэеўна*, *аператар 4 разрада ПЭВМ Аб'яднанага інстытута праблем інфарматыкі НАН Беларусі (Мінск).*

Тэма даклада: «Матэрыяльная і духоўная культура Ашмяншчыны ў аўдыягідзе KrokApp».

14. **Калясінскі Валеры Францавіч**, сябра Саюза мастакоў Рэспублікі Беларусь (Мінск).

Тэма даклада: «Подзвіг экіпажа самалёта Ілья Мурамец і яго ўшанаванне ў аграгарадку Баруны».

15. **Корзун Яніна Іванаўна**, загадчык музея Гальшанскай сярэдняй школы (Гальшаны); **Ганусевіч Дар'я**, вучаніца XI класа Гальшанскай сярэдняй школы (Гальшаны).

Тэма даклада: «Вядомыя яўрэі з Гальшан».

16. **Эвейшыс Вольга Іванаўна**, настаўніца гісторыі, загадчыца народнага музея гісторыі сярэдняй школы №1 г. Ашмяны імя М.М. Гружэўскага (Ашмяны); **Дубіцкі Дзяніс**, вучань X класа сярэдняй школы №1 г. Ашмяны імя М.М. Гружэўскага (Ашмяны).

Тэма даклада: «Ад мінулага – да сучаснасці: гісторыя в. Наваполле, род Адахоўскіх, святы Ян Непамуцкі...»

Дыскусія

Падвядзенне вынікаў. Закрывіццё канферэнцыі.

(Ашмянская дзіцячая школа мастацтваў,
вул. Савецкая, 19, актавая зала)

СЕКЦИЯ 2

Населенные пункты Ашмянщины

Ў Новы і Навейшы час

(Сярэдняя школа № 1 г. Ашмяны імя М. М. Гружэўскага,
вул. Міцкевіча, 140)

Мадэратар секцыі

старшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі,
кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Сакольчык Алена Эдвардаўна

1. Голубеў Валянцін Фёдаравіч, загадчык цэнтра гісторыі Беларусі IX – XVIII стагоддзяў і спецыяльных гістарычных навук Інстытута гісторыі НАН Беларусі, доктар гістарычных навук, прафесар (Мінск).

Тэма даклада: «Ашмянскі павет паводле гаспадарча-этнаграфічнага апісання 1839 г.»

2. Маскевіч Ганна Іванаўна, дацэнт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (Мінск).

Тэма даклада: «Асаблівасці правядзення рэформы 1861 г. у заходніх рэгіёнах Беларусі (на прыкладзе Ашмяншчыны)».

3. Сакольчык Алена Эдвардаўна, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (Мінск).

Тэма даклада: «Паказанні ўдзельнікаў паўстання 1863–1864 гг. Ашмянскай ваенна-следчай камісіі як крыніца па гісторыі падзей у рэгіёне».

4. Крэньц Максім Аляксандравіч, аспірант гістарычнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (Мінск).

Тэма даклада: «Сацыяльная структура насельніцтва Ашмянскага павета па матэрыялах перапісу 1897 г.»

5. **Воронич Татьяна Владимировна**, доцент Белорусского государственного экономического университета, кандидат исторических наук, доцент (Минск).

Тема доклада: «Бюджет уездного города Ошмянны в последней трети XIX – начале XX веков».

6. **Лішай Дзмітрый Уладзіміравіч**, *малодшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі (Мінск).*

Тэма даклада: «Прыклады існавання тайных польскіх школ на тэрыторыі Віленскай і Мінскай губерняў у другой палове XIX – пачатку XX ст.»

7. **Бухавец Пётр Пятровіч**, *аспірант Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта ім. М. Танка (Гомель).*

Тэма даклада: «Ашмянскае таварыства сельскай гаспадаркі (1906–1914 гг.)».

8. **Байголаў Ягор Аляксандравіч**, *аспірант гістарычнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (Мінск).*

Тэма даклада: «Культурна-асветніцкая дзейнасць грамадскіх арганізацый на тэрыторыі Ашмянскага павета на старонках газеты Наша Ніва».

9. **Васович Сергей Михайлович**, доцент Брестского государственного технического университета, кандидат исторических наук, доцент (Брест).

Тема доклада: «Борунская церковно-учительская школа в начале XX в.»

10. **Вавренюк Ирина Ильинична**, преподаватель Брестского государственного музыкального колледжа им. Г. Ширмы (Брест).

Тема доклада: «Социальное пространство Ошмян (1921–1939 гг.) как пространство взаимодействия христианского и нехристианского населения».

11. Дашкевіч Алена Генадзьеўна, намеснік дырэктара Інстытута кіраўніцкіх кадраў па ідэалагічнай, выхаваўчай рабоце і сацыяльных пытаннях Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (Мінск).

Тэма даклада: «Грамадска-палітычнае жыццё ў Ашмянскім краі ў перыяд польска-савецкай вайны (1919–1921 гг.)».

12. Сцяпанавы Алена Францаўна, старшы выкладчык Гродзенскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта (Гродна).

Тэма даклада: «Ваеннае асадніцтва на тэрыторыі Віленскага ваяводства, спецыфіка Ашмянскага павета (1922–1939 гг.)».

13. Иоффе Эмануіл Грыгорьевіч, доктар історыі (Мінск).

Тэма даклада: «Он возглавлял ЦК комсомола Беларуси – Николай Орехов».

14. Кузняцова-Ціманавы Аляксандра Уладзіміраўна, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук (Мінск).

Тэма даклада: «Ураджэнцы Ашмяншчыны ў лакальных войнах і ваенных канфліктах 1950–1991 гг.: памяць і мемарыялізацыя».

15. Фомкіна Анастасія Івановна, учитель історыі Докурнішскага учебно-педагогическаго комплекса ясли-сад-середняя школа (Докурнішкі); **Болзан Эрыка**, ученица VIII класса Докурнішскаго учебно-педагогическаго комплекса ясли-сад-середняя школа (Докурнішкі).

Тэма даклада: «Станцыя Ошмяны: вчера, сёння, заўтра».

*16. **Апанэль Алена Іванаўна**, настаўніца гісторыі сярэдняй школы № 2 г. Ашмяны (Ашмяны); **Апанэль Кацярына**, вучаніца VII класа Сярэдняй школы № 2 г. Ашмяны (Ашмяны).*

Тэма даклада: «Пчалярства на Ашмяншчыне – сямейная справа».

Дыскусія

Падвядзенне вынікаў. Закрыццё канферэнцыі.

*(Ашмянская дзіцячая школа мастацтваў,
вул. Савецкая, 19, актавая зала)*

ГІСТОРЫЯ «ГАЛЬШАНСКІХ ЧЫТАННЯЎ»:

- 2006, 8–10 верасня – I Міжнародныя Гальшанскія чытанні: «Ягелоны: дынастыя, эпоха, спадчына»
- 2007, 5–6 кастрычніка – II Міжнародныя Гальшанскія чытанні: «Ашмяншчына: праблемы рэгіянальнай гісторыі Беларусі»
- 2009, 23–24 красавіка – III Міжнародныя Гальшанскія чытанні: «Замкі і сядзібы Ашмяншчыны»
- 2010, 12 лістапада – IV Міжнародныя Гальшанскія чытанні: «Культурная і гістарычная прастора мястэчак Ашмяншчыны»
- 2012, 25 мая – V Міжнародныя Гальшанскія чытанні: «Гісторыка-культурная спадчына Ашмяншчыны»
- 2014, 23 мая – VI навукова-практычная канферэнцыя «Гальшанскія чытанні» «Ашмяншчына: горад і воласць у гістарычным узаемадзеянні».
- 2016, 20 мая – VII навукова-практычная канферэнцыя «Гальшанскія чытанні» «Ашмяншчына – рэгіянальныя асаблівасці развіцця X–XX стст.»
- 2018, 18 мая – VIII Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя «Гальшанскія чытанні» «Ашмяншчына – штодзённае жыццё жыхароў края X–XX стст.»
- 2020, 30 кастрычніка – IX Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя «Гальшанскія чытанні» «Канфесійнае жыццё Ашмяншчыны X–XX стст.»
- 2022, 22 красавіка – X навукова-практычная канферэнцыя «Гальшанскія чытанні» «Ашмяншчына – гісторыя населеных пунктаў»

Канферэнцыя праводзіцца ў рамках Дзяржаўнай праграмы навуковых даследаванняў на 2021–2025 гг. «Грамадства і гуманітарная бяспека беларускай дзяржавы» (навуковы кіраўнік – доктар гістарычных навук, прафесар, акадэмік НАН Беларусі А. А. Каваленя) падпраграмы № 1 «Гісторыя» (навуковы кіраўнік – кандыдат гістарычных навук, дацэнт В. Л. Лакіза).

ВЫДАННІ ІНСТЫТУТА ГІСТОРЫІ НАН БЕЛАРУСІ ПА РЭГІЯНАЛЬНАЙ ГІСТОРЫІ

